

Čís. 6698.**Pozemková reforma.**

J e d i n o u podmínkou vkladu vlastnického práva Čs. státu na zabraný majetek jest, by zamýšlené převzetí bylo v knihách poznamenáno.

Knihovní soudce jest obmezen pouze na zkoumání formálně právní otázky, zda knihovní stav neodporuje knihovní žádosti, nemůže se však pouštět do otázky materielněprávní, zda knihovní stav se srovnává se stavem právním.

Ku vkladu vlastnického práva pro stát se nevyžaduje, by byli všichni oprávnění uspokojeni podle §§ 47—52 a 60—70 náhr. zák.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1927, R I 1195/26.)

K žádosti Státního pozemkového úřadu povolil soud prvního stupně vklad vlastnického práva pro Čsl. stát a výmaz všech dluhů a věcných závad na nemovitostech. Rekursní soud zamítl knihovní žádost. Důvody: Stěžovatel uplatňuje, že 1. rozvrhové řízení ohledně odškodnění za vyvlastněné pozemky ještě vůbec nebylo zavedeno, pročž žádost jest předčasná; 2. poznámky, převodu práva vlastnického předcházející, které se týkají zamýšleného převzetí, ohledně těchto parcel nejsou pravoplatné, nýbrž zmatečné a neoprávněné a že usnesení Státního pozemkového úřadu, která jsou tímž základem, byla zrušena co do těchto parcel jako zákonu odporující. Povinná strana odvolala se podáním ze dne 6. října 1926 na spisy pozemkového úřadu a na svědky. Revident správy panství Frant. K., který byl vyslechnut jako svědek, potvrzuje, že tyto parcely, na které se činí nárok, s výjimkou č. vl. 145 pro L. všechny podle § 3) zák. zákona měly platiti podle žádání povinné strany za vyloučení. Ad 1. Podle § 26 (1) a (3) zák. ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n. jest zároveň s převodem vlastnictví provedení též výmaz všech břemen a věcných práv. Břemena jest po provedení přidělového řízení ohledně ceny převzetí vymazati (§§ 47 až 52 a 60 až 70 náhr. zák.). Poněvadž cena převzetí dosud nebyla oznámena, a přidělové řízení vůbec není navrženo, nemohlo nastati též příkázání na věcně oprávněné. V důsledku toho nemohl též toho času býti proveden vklad práva vlastnického. Ad 2. Výše uvedenou svědeckou výpověď jest prokázáno, že parcely až na č. vl. 145 pro L., na které se činí nárok, měly býti podle žádosti podle §u 3 a zák. vyloučeny. Předloženým rozhodnutím nejvyššího správního soudu ze dne 17. května 1923, čís. 8543/23 jest prokázáno, že usnesení Státního pozemkového úřadu, týkající se převzetí výše uvedených zabraných realit »pokud se vztahují též na nemovitosti, jejichž vyloučení podle §u 3 a zák. stěžovatelka ve svém soupisu nemovitého majetku reklamovala, jako protizákonná« jsou zrušena. Poněvadž tato usnesení Státního pozemkového úřadu v tomto rozsahu jsou zrušena, bylo je třeba též vymazati v tomto rozsahu knihovně a jsou tohoto se týkající poznámky zamýšleného převzetí právně bezúčinné. § 26 náhr. zák. předpokládá však poznámku zamýšleného převzetí a přirozeně musí to býti platná a právo-

mocná poznámka, poněvadž teprve potom může býti zažádáno o vklad vlastnického práva. Poněvadž tyto předpoklady scházejí, musila býti žádost zamítnuta.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

§ 26 (1) nový doslov náhradového zákona předpisuje doslovně, že »kde bylo podle tohoto zákona poznamenáno zamýšlené převzetí zabraného majetku státem, provedou na návrh pozemkového úřadu soudy vklad práva vlastnického pro stát republiky Československé s odvoláním na § 1 záborového zákona a na toto zákonné ustanovení.« To je zcela přesný předpis, takže jest jen zkoumati, zda-li předpoklady vkladu vlastnického práva v něm stanovené jsou splněny, nikterak však nejsou soudy oprávněny, by kladly ještě jiné podmínky vkladu, než které stanoví zákon. Jedinou podmínkou je, by zamýšlené převzetí bylo v knihách poznamenáno, tato podmínka však je v projednávaném případě splněna, což ostatně nepopírá ani rekursní soud, ani vlastníková stížnost, nýbrž mají jen za to, že poznámka ta je právně bezúčinná. Dlužno se tedy touto námitkou zabývat nejprve. Tu však sluší zachovati se podle předpisů knihovního zákona, ježto jde o vklad vlastnického práva a vůbec o výkon knihovní pravomoci, pro který podle čl. I. uv. zák. ke knih. zák. tento knih. zákon platí, ovšem pokud §em 26 náhr. zák. nejsou ustanoveny úchytky ve prospěch vkladu vlastnického práva státu, jak tomu skutečně jest, ježto vklad tento nevyžaduje žádné listiny, nýbrž pouze existenci poznámky zamýšleného převzetí a odvolání se na předpisy zákona. A tu podle §u 93 kn. zák. jest pro posouzení žádosti o knihovní zápis rozhodna doba, kdy žádost u knihovního soudu došla a podle §u 94 čís. 1 kn. zák. sluší zápis žádaný povolit, nevychází-li z knihovnictva ani ohledně nemovitosti ani ohledně práva žádná překážka: jediné tedy knihovní stav smí knihovní soudce zkoumati a podle toho rozhodnouti, omezen jest tedy pouze na zkoumání formálně právní otázky, zda knihovní stav žádosti neodporuje, naprosto však není povolán pouštět se do úvah o otázce materiálně právní, zda-li tento knihovní stav srovnává se také se stavem právním, zda-li zápis, jenž je předpokladem žádaného nového zápisu, jest také materiálně právně platný, nýbrž musí prostě přestati na tom, že tu jest, neboť knihovnímu soudci chybí vůbec možnost otázku materiálně právní platnosti zápisu — ať již jsoucího nebo žádaného — zkoumati a rozhodovati, neboť musí o žádosti rozhodnouti beze všeho předchozího šetření (§ 95 kn. zák.) pouze na základě obsahu žádosti včetně jejích příloh a knihovního stavu, pročež může také žádost jen buď povolit nebo zamítnouti (§ 96 násl. a § 99 násl. kn. zák.), nikoli však ji k opravě vrátiti (§ 95 kn. zák.) a jsou proto také i v rekursu všechny novoty vyloučeny (§ 126 druhý odstavec kn. z.) a nemůže rekursní soud usnesení prvního soudce zrušiti a vyšetření věci a nové rozhodnutí naříditi, nýbrž může jen usnesení prvního soudce buď potvrditi nebo změnit (§ 131 násl. kn. zák.). Proto pochybil rekursní soud již tím, že k novotám uvedeným v rekursu posavadního vlastníka, to jest k novým údajům o stavu věci a k listinám o

nich připojeným přihlížel, kdežto měl rozhodnouti na základě téhož stavu jako prvý soudce, to jest na základě stavu knihovního a předpisu zákona. Poněvadž v rozhodnutí nejvyššího správního soudu, o které posavadní vlastník materielní neplatnost knihovní poznámky zamýšleného převzetí opíral, nebyly sporné nemovitosti nijak individuálně (parcelními čísly) poznačeny, nucen byl ovšem rekursní soud teprv šetření o tom zavést, což učinil tím, že o tom slyšel revidenta K-a jako svědka a pak přijal za prokázáno, že se rozhodnutí to vztahovalo na všechny sporné nemovitosti vyjma vložku č. 145. Sluší co nejdůrazněji varovati před takovýmto praktikováním knihovního zákona, t. j. rozhodováním o knihovních žádostech na základě výpovědí svědeckých, což je zjevné porušení §u 94 zejména č. 3 a 4 knih. zák. Bylo věcí posavadního vlastníka, by myslel-li, že rozhodnutím nejvyššího správního soudu poznámka zamýšleného převzetí pozbyla účinnosti, byl žádal o její knihovní výmaz na základě rozhodnutí toho a tak přivodil knihovní stav, jenž by byl býval překážkou povolení vlastnického vkladu pro stát. To patrně také dobře vyciťuje, hledě tomuto důvodu již ve své stížnosti na rekursní soud předejítí vývodem, že prý nemůže Státní pozemkový úřad nutiti, by dal poznámku zamýšleného převzetí vymazati, oproti čemuž jest odvětit, že, nemohl-li Státní pozemkový úřad k tomu nutiti, měl se o to starati sám, neboť, bylo-li dle jeho vývodů rozhodnutí nejvyššího správního soudu příčinou, že zamýšlené převzetí pozbylo své materielní platnosti, bylo v jeho rukách zavést příslušnou akci, ježto rozhodnutí to měl, sám je ku spisům příloživ. Co se týče parcely č. 10 ve vložce č. 6 obce L., tedy sice podle lustra byla by poznámka zamýšleného převzetí při ní vymazána, avšak stížnost vlastníková tento důvod neuplatňovala, nýbrž jen důvody všeobecné, o něž opírala se ohledně všech sporných parcel, i není tedy příčiny, by soud k tomuto neuplatněnému důvodu přihlížel a ve výroku výjimku ohledně této parcely činil. Také další důvod vlastníka proti povolení vkladu pro stát, že totiž předpokladem vkladu toho jest, aby všichni oprávnění byli dle §§ 47—52 a 60 — 70 náhr. zák. uspokojeni, nemá v §u 26 náhr. zák. žádné opory a marně se stížnost vlastníková odvolávala na spis Veith zák. o poz. ref. díl II. str. 183, kde se to sice tak doslova praví, ale beze všeho důvodu neb i jen pokusu oň, takže náhled ten poznačiti dlužno za číře libovolný, neboť ani pečlivá úvaha nevede k nějakým oprávněným pochybnostem. Všichni oprávnění totiž jsou odkázáni na cenu přejímací (náhradu), za kterou jest stát vždy dostatečnou zárukou, takže není překážky, by se vlastnictví pro něj nevložilo, třeba že přejímací cenu ještě nesložil. a rozvrh přejímací ceny lze vždy bezpečně provést i po vkladu vlastnického práva státu a výmazu dluhů a závad, neboť není to nic zvláštního. že se rozvrh provádí na základě knihovního stavu staršího, mnohdy třeba již leta vymazaného.

Čís. 6699.

Útraty sporu o spravení záznamu zástavního práva jest přikázati z nejvyššího podání v pořadí jistiny mimo rámec jistoty.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1927, R I 14/27.)